

PROJEKT *GLASNO I JASNO: PUT DO ČITALAČKE PISMENOSTI*

Stojanka Lesički, Osnovna škola „Sveti Petar Orehovec“

Projekt *Glasno i jasno: Put do čitalačke pismenosti* provodi se u Osnovnoj školi „Sveti Petar Orehovec“. Cilj projekta je utjecati na kvalitetu čitanja učenika, osobito onih u razrednoj nastavi. Značajne probleme s čitanjem kod učenika razredne, ali i predmetne nastave, uočili su učitelji i knjižničarka, a problemi su potvrđeni i testiranjima u brzini čitanja. U fokusu projekta je proširenje vještine čitanja korištenjem kratkih tekstova te su zato sredstvima projekta nabavljene slikovnice. Aktivnosti kojima se nastoji utjecati na kvalitetu čitanja učenika su i radionice za učenike razredne nastave te njihove roditelje, čitalački izazovi za učenike razredne nastave, poučavanje čitanju u knjižnici za učenike petih i šestih razreda, čitanje mališanima u vrtiću te natjecanje u čitanju naglas.

Ideja pokretanja projekta koji bi utjecao na vještinu čitanja i razumijevanja općeg leksika nastala je na temelju opažanja knjižničarke tijekom brojnih sati knjižnično-informacijske pismenosti, medijskog i građanskog odgoja koje provodi u školskoj knjižnici. Uspoređujući generacije posljednjih pet godina s prethodnima, sve je uočljiviji problem u čitanju naglas, i to ne samo kod učenika razredne nastave, već i kod učenika predmetne nastave. Pritom se ne misli na problem neispravnog naglašavanja, ritma i artikulacije, već na bazično dešifriranje teksta.

Kako se tijekom nastavnih sati često služila metodom čitanja, knjižničarka je uočila da slovanje i sporo čitanje više nije karakteristika samo učenika prvog i drugog razreda. Inicirala je raspravu o učenom problemu na sjednici Učiteljskog vijeća u lipnju 2024. godine. Prilikom rasprave, istaknuto je da taj problem nije specifičan samo za školu „Sveti Petar Orehovec“. Rečeno je kako je i na sjednicama županijskih stručnih vijeća predmetne nastave znalo biti sličnih primjedbi. Na sjednici UV-a čula su se mišljenja da je učestalo korištenje pametnih telefona jedan od glavnih uzroka kao i nepoticanje čitanja kod kuće. Takva mišljenja potvrđuje i podatak sa satova knjižnično-informacijskog obrazovanja na kojima je utvrđeno da gotovo petina učenika razredne nastave kod kuće nema nijednu slikovnicu te da im nitko nikad nije čitao prije spavanja.

S obzirom na to da je tečno čitanje temelj pri postizanju obrazovnih postignuća, prvi korak u pripremi projekta bio je testiranje brzine čitanja. Testiranje je provedeno u svim razredima razredne nastave u matičnoj školi i u područnim školama, uz izuzetak prvih razreda koji će biti testirani krajem školske godine. Testirano je ukupno 82 učenika razredne nastave i 19 učenika predmetne nastave. U predmetnoj nastavi testirani su samo učenici za koje su to zatražile učiteljice Hrvatskog jezika.

| Kvizovi su dio aktivnosti čitalačkog izazova, održavaju se dan nakon čitanja slikovnice.

Testiranjem izvršenim na početku školske godine, utvrđeni su ispodprosječni rezultati u brzini čitanja za učenike razredne nastave i za testirane učenike predmetne nastave. Testiranje je izvršeno Furlanovim testovima, jednim testovima koji postoje u Hrvatskoj. Nažalost, oni su još iz šezdesetih godina prošlog stoljeća.

Na osnovi rezultata testiranja, knjižničarka je predložila pokretanje projekta *Glasno i jasno: Put do čitalačke pismenosti*. Projekt je prijavila na *Natječaj za financiranje projekata u okviru izvannastavnih aktivnosti osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova u šk. g. 2024./2025.* te je isti financiran u iznosu od 1000 eura. Financije su zatražene za nabavu slikovnica kojima je školska knjižnica oskudijevala i to zato što je u fokusu projekta uvećavanje vještine čitanja korištenjem kratkih tekstova. Projektom je do kraja veljače nabavljeno 86 slikovnica, a očekuje se da će se preostalim iznosom nabaviti još četrdesetak slikovnica.

Nabavljene slikovnice poslužile bi za organiziranje čitalačkih izazova za učenike razredne nastave. Tom aktivnošću, svi učenici trebali bi pročitati 10 slikovnica. Nakon što pročitaju slikovnice, učenici dolaze u knjižnicu i na računalima rješavaju kvizove koje su pripremili knjižničarka i učenici školskog čitalačkog kluba kojeg vodi učiteljica Brankica Bukal. Pitanja u kvizovima većinom se odnose na utvrđivanje poznavanja riječi i izreka korištenih u slikovnicama. Ova aktivnost zasad je završena u matičnoj školi, a do kraja školske godine, nastaviti će se provoditi u područnim školama te će završiti izborom najuspješnijih čitača.

Osim spomenute aktivnosti, krenulo se i s vježbanjem čitanja u knjižnici. Tom aktivnošću obuhvaćeno je 18 od ukupno 19 testiranih učenika petih i šestih razreda. Svaki od učenika upućenih na poučavanje čitanja u knjižnicu dolazi jednom tjedno, u vrijeme dok

| Radionice s roditeljima održavaju se za učenike razredne nastave.

imaju pauze zbog nepohađanja izbornih predmeta ili prije i poslije nastave. Do kraja veljače, knjižničarka je s većinom polaznika odradila između 6 i 10 sati čitanja, odnosno u čitanju s učenicima provela je 47 sati. Na tim satima, učenici u skupinama od 2 do 4 učenika, osim vježbanja čitanja, analiziraju i njima nepoznate riječi.

Kako je projektom planirano utjecati i na roditelje, odnosno ukazati im na metode kojima mogu poticati čitanje u obiteljskom okruženju, održavaju se i radionice s roditeljima. Planirane su po dvije radionice za roditelje učenika razredne nastave. U prvom polugodištu održane su četiri radionice, a u travnju će biti održane preostale četiri. Unatoč angažmanu učiteljica, u prvoj seriji radionica sudjelovao je 61 roditelj od ukupno 125 učenika razredne nastave. Prisutnošću roditelja nismo zadovoljni, ali smo zato zadovoljni rezultatima

evaluacije prve serije radionica. Njima je utvrđeno da su i djeca i roditelji koji su sudjelovali na prvoj seriji radionica bili vrlo zadovoljni organizacijom i sadržajem radionica. Neke od aktivnosti u kojima su roditelji i učenici sudjelovali bile su: pogađanje naslova slikovnica na osnovi ilustracije na naslovnoj stranici, pisanje riječi u pijesku (pisali su asocijacije na zadanu riječ), rješavanje križaljki, premetaljki i osmosmjerki, pogađanje nastavka priče nakon dijela pročitane priče, osmišljavanje stihova metodom *blackout* poezije, pogađanje pojmova iz pročitanih priča korištenjem pantomime, osmišljavanje likova koji se ponašaju suprotno od likova iz priče te pisanje proširenih rečenica na temu suosjećanja.

Još dvije aktivnosti planirane projektom su i natjecanje u čitanju naglas i čitanje u vrtiću. Natjecanje u čitanju naglas održat će se u travnju, a s učiteljicama razredne nastave i Hrvatskog jezika dogovoreno je da sudjeluju samo zainteresirani učenici. Kako će se ocjenjivati izražajnost čitanja, učenici će imati priliku za pripremu te će odabrani tekst dobiti dan prije natjecanja. Aktivnost čitanja u vrtiću provodi se svaki drugi tjedan. Slikovnice se biraju prema smjernicama odgojiteljica, a čita po dvoje učenika predmetne nastave. Od početka školske godine, naši su učenici vrtić posjetili 9 puta.

U kojoj je mjeri projekt utjecao na poboljšanje brzine i kvalitete čitanja i treba li ga sljedeće školske godine reorganizirati, utvrdit će se na kraju školske godine novom serijom testiranja brzine čitanja te prikupljanjem povratnih informacija učitelja, roditelja i učenika.

| Aktivnost čitanja mališanima u vrtiću